

Landbouwgewassensystematiek

De door Stichting Agrikos gepromote indeling van landbouwcultuurgewassen heeft vier niveaus:

1. Gewasgroepniveau (zie voorbeeld deze pagina)
2. Productniveau
3. Productvariantniveau
4. Gewasvariantniveau } 2 rasvariantniveaus

Deze niveaus hebben allen een zestienvoudige indeling, met een viervoudig verticale en viervoudig horizontale indeling. Beide zijn gebaseerd op de vier meest elementaire groeiwijzen die de plantenwereld kent: *strekking*, *zwellend*, *verfijning* en *deling*. Zie als voorbeeld de indeling van het gewasgroepniveau.

Indeling gewasgroepniveau

16 Gewasgroepen		Siderische Zon					
		Aarde	Water	Lucht	Vuur		
Siderische Maan		Strekking					
		Verfijning					
		Zwelling					
		Deling					
		Aarde		Wortelgewassen	Knotgewassen	Lookgewassen	Aardnoten
		Water		Stengelgewassen	Koolgewassen	Fijne bladgewassen	Knuiden
		Lucht		Strekkende bloeiwijze	Zwellende bloeiwijze	Fijne bloeiwijze	Delende bloeiwijze
		Vuur		Peulvruchten	Pompoengewassen	Besvruchten v.d. nachtschaden	Zaadgewassen

Met deze indeling op vier niveaus zijn er 16 gewasgroepen, zie afbeelding. Die bestaan op hun beurt uit 16 individuele producten. Bijvoorbeeld witte kool, savooiekool en spruitkool zijn drie voorbeelden van de 16 koolgewassen. Aardappelen, rode biet en koolraap zijn drie voorbeelden van de 16 knolgewassen. Sla, cichorei en spinazie zijn drie voorbeelden van de 16 fijne bladgewassen. De individuele producten kennen vervolgens ieder 16 variëteiten, welke we productvarianten kunnen noemen, omdat ze een variant op het te oogsten product vormen. Productvarianten bij sla zijn bijvoorbeeld kropsla, krulsla en bindsla. Bij erwten bijvoorbeeld fijne kreukerwt, grove ronde erwt en kapucijner. Productvarianten bij aardappelen zijn bijvoorbeeld lange late frietaardappel, ovale vroege tafelaardappel en zeer late zetmeelaardappel. Binnen de telkens 16 productvarianten is er vervolgens de vierde 16-deling, waarmee er 256 productvarianten zijn. De kenmerken daarvan zijn echter duidelijker waarneembaar in het *dragend gewas*. Het toont zich bijvoorbeeld in een laag kreukerwtengewas en een halfhoog kreukerwtengewas,

fijne vroege kropsla en volle middenvroege kropsla, grote late openbladige en fijne vroege halfopenbladige consumptieaardappelen. Dit vierde niveau kunnen we het *gewasvariantniveau* noemen, omdat het primair de raskenmerken van het dragend gewas toont.

In landbouwgewassen is op deze vier niveaus telkens één van de 16 mogelijkheden geselecteerd. Dit geeft het wereldwijde scala aan landbouwgewassen en rassen. Ten aanzien van noch meer gedetailleerde rasgegevens is er wellicht ook nog een vijfde en mogelijk zesde 16-voudig niveau.

Onderzoek toont aan dat de horizontale indeling verband houdt met grondbewerkingsperioden gerelateerd aan de positie van de zon in het jaarverloop (siderische zon) en de verticale indeling met grondbewerkingsperioden gerelateerd aan de positie van de maan in haar rondgang om de aarde in ongeveer 27 dagen en 8 uur (siderische maan). Deze grondbewerkingsperioden zijn effectief op alle vier niveaus. Met passende grondbewerkingsperioden voor de vier niveaus van een gewas, wordt dit op alle vier niveaus in haar groei, kwaliteit en gezondheid ondersteunt. Ontbrekende en niet passende grondbewerkingsperioden geven een verzwakte groei, kwaliteit en gewasgezondheid.